

En renoveringsvåg för Europa

2020/21:FPM35

Infrastrukturdepartementet

2020-11-18

Dokumentbeteckning

COM(2020) 662 final

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén. En renoveringsvåg för Europa - miljöanpassa våra byggnader, skapa jobb och förbättra liv

Sammanfattning

I meddelandet "En renoveringsvåg för Europa – miljöanpassa våra byggnader, skapa jobb och förbättra liv" aviserar kommissionen en rad åtgärder för att öka renoveringstakten i EU. Syftet är främst att minska byggnadssektorns energianvändning och utsläpp av växthusgaser samtidigt som ekonomin stimuleras genom jobbskapande och att boendesituationen förbättras. Åtgärderna är tänkta att genomföras genom bland annat kommande förslag till översyn av energi- och klimatrelaterad lagstiftning. Kommissionen diskuterar även hur finansieringsåtgärder på olika nivåer kan mobiliseras. Även andra aspekter som att motverka energifattigdom och att värna arkitektur och estetik behandlas i meddelandet.

Regeringen anser att renovering av byggnader bland annat kan bidra till effektivare energianvändning och minskad klimatpåverkan samt vara ett sätt att stimulera jobbskapande och förbättra boendesituationen. Regeringen ser positivt på ansatsen om att öka användandet av såväl återbrukat som biobaserat byggmaterial vid renovering.

Regeringen anser att det som främst bör justeras i energilagstiftningen på EU-nivå är målformuleringarna. Detaljeringsgraden i energilagstiftningen är redan hög och medlemsstaterna arbetar fortfarande med att genomföra flera av de rättsakter som ändrades genom det så kallade Ren energi-paketet från 2016.

Regeringens övergripande position vad gäller finansiering i den gröna given är att bidra till en rättvis omställning. Regeringen anser att merparten av de

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Den 11 december 2019 presenterade Europeiska kommissionen meddelandet om den europeiska gröna given (Faktapromemoria 2019/20:FPM13). Syftet var att främja ett rättvist och välmående samhälle med en modern, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi med nettonollutsläpp 2050. Meddelandet aviserade en rad kommande lagstiftningsförslag och strategier. Som en del av den gröna given presenterade kommissionen den 14 oktober 2020 meddelandet ”En renoveringsvåg för Europa”.

1.2 Förslagets innehåll

I meddelandet beskriver kommissionen åtgärder för att renoveringstakten för EU:s byggnadsbestånd minst ska fördubblas till 2030 och bidra till minskade utsläpp av växthusgaser, stimulera återhämtningen och minska så kallad energifattigdom.¹ Det konstateras att byggnadsbeståndet i EU till stor del består av äldre byggnader som inte anses vara energieffektiva samtidigt som fossila bränslen i stor utsträckning används för uppvärmning. Byggnadssektorn svarar för ca 40 procent av den totala energianvändningen i EU och ca 36 procent av de energirelaterade utsläppen.

För att uppnå kommissionens föreslagna klimatmål om att minska utsläppen av växthusgaser i EU med minst 55 procent till 2030 jämfört med 1990 anser kommissionen att utsläppen från byggnadsbeståndet behöver minska med 60 procent jämfört med 1990 års nivå. Byggnadssektorns slutliga energianvändning behöver enligt kommissionen minska med 14 procent jämfört med 2015 och energianvändningen för uppvärmning och kylning med 18 procent. Kommissionen anser därför att det är angeläget att göra byggnader mer energieffektiva och mindre utsläppsintensiva över hela livscykeln genom att bl.a. tillämpa cirkulära principer vid renovering.

Enligt kommissionen genomgår ca 11 procent av EU:s byggnadsbestånd årligen någon form av renovering. Det är dock bara ca 1 procent som genomgår någon form av renovering som påverkar energiprestandan. Målsättningen med renoveringsvågen är att minst fördubbla takten för renoveringar som påverkar byggnaders energiprestanda till 2030 och att främja genomgripande energirenoveringar. Genom att mobilisera åtgärder på flera nivåer förväntar sig kommissionen att 35 miljoner byggnadsenheter renoveras till 2030.

¹ Energifattigdom innebär enligt kommissionen en situation där hushåll inte kan få tillgång till väsentliga energitjänster. Någon närmare gemensam definition finns inte.

Kommissionen framhåller även att ökad renoveringstakt kan leda till fler arbetstillfällen och bidra till den ekonomiska återhämtningen efter covid-19-pandemin. Renoveringsvågen kan enligt kommissionen bidra till att skapa 160 000 nya arbetstillfällen i EU fram till 2030 samtidigt som det skapas nya möjligheter till sociala, miljömässiga och ekonomiska vinster. Genomgripande renovering bedöms också kunna minska pressen att bygga nytt och bidra till att bevara natur, biologisk mångfald och bördig jordbruksmark

Kommissionen anser att byggsektorn står inför det största investeringsgapet i EU och föreslår därför en förstärkt och mer målinriktad finansiering för ökad renovering. Detta genom att attrahera privata investeringar och stimulera gröna lån men även genom EU-finansiering. Bland annat pekar återhämtningsfonden "Next Generation EU" särskilt ut renovering som en åtgärd för klimatet, återhämtningen och sammanhållningspolitiken.

Kommissionen har identifierat sju huvudprinciper som måste beaktas inom flera olika sektorer vad gäller byggnadsrenovering:

- Principen om energieffektivisering först ska vara vägledande på ett övergripande plan
- Hållbara byggnader med god energiprestanda måste vara tillgängliga för alla inkomstgrupper
- Fossila bränslen ska fasas ut samtidigt som förnybar energi blir en del av ett integrerat energisystem
- Fokus på livscykelperspektiv och cirkularitet för att minska miljöpåverkan
- Höga krav vad gäller påverkan på miljö och hälsa
- Hantering av både grön omställning och digitalisering
- Respekt för estetik och arkitektur

Meddelandet om en renoveringsvåg har tre prioriterade områden: utfasning av fossila bränslen för uppvärmning och kylning, åtgärder för byggnader med sämst energiprestanda och energifattigdom samt renovering av offentliga byggnader såsom skolor, sjukhus och administrationsbyggnader. Genom en rad olika åtgärder som lagstiftning, finansieringsverktyg och instrument för tekniskt stöd förväntar sig kommissionen att identifierade hinder för en ökad renoveringstakt, så som asymmetrisk information, delade incitament och finansiella osäkerheter, ska korrigeras. Inom ramen för de tre prioriterade områdena kommer fokus ligga på sju huvudåtgärder. Dessa är bland andra **skarpa regler, standarder och information om byggnaders energiprestanda** för bättre incitament för ökad renovering, **nya gröna jobb** och **välriktad finansiering**.

Som en åtgärd för skarpare regler kommer kommissionen att presentera ett förslag till revidering av direktivet om byggnaders energiprestanda (2010/31/EU) i slutet av 2021. Detta kommer att innehålla ökade krav gällande energideklarationer samtidigt som minimikrav för energiprestanda för befintliga byggnader ska föras in.

Kommissionen aviserar även att kraven på renovering av offentliga byggnader kommer att öka i kommande förslag till revidering av energieffektiviseringsdirektivet (2012/27/EU) som beräknas presenteras i juni 2021. Ett nytt system för digitala loggböcker för byggnader som sammanställer byggnadsrelaterad information från de kommande byggnadsrenoveringspassen föreslås också introduceras.

För att fasa ut användningen av fossila bränslen kommer målsättningen för andelen förnybar energi i värme- och kylsektorn att stärkas i kommande förslag till översyn av förnybartdirektivet (2018/2001/EU). Även detta förslag planeras komma i juni 2021. Översynen kommer även att innehålla förslag om minimikrav på förnybar energi för byggnader och en rad åtgärder för att främja avancerad teknik för värme och kyla.

För att beakta socioekonomiska aspekter av renovering publicerade kommissionen samtidigt som meddelandet om renoveringsvågen rekommendationer för hur medlemsstater kan hantera frågan om energifattigdom (C(2020) 9600 final).

Kommissionen aviserar även ett initiativ för ett Nytt Europeiskt Bauhaus för att främja en ny europeisk estetik som kombinerar prestanda med innovation och hållbarhet.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Meddelandet avser en strategi som inte innehåller några lagstiftningsförslag.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Kommissionens meddelande har ingen omedelbar budgetär konsekvens för Sverige eller EU då det inte innehåller några konkreta förslag till åtgärder. Kommissionen har inte presenterat någon jämförelseanalys.

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen anser att renovering av byggnader bland annat kan bidra till effektivare energianvändning och minskad klimatpåverkan samt vara ett sätt att stimulera jobbskapande och förbättra boendesituationen. Regeringen ser positivt på ansatsen om att öka användandet av såväl återbrukat som biobaserat byggmaterial vid renovering.

Regeringen anser att det som främst bör justeras i energilagstiftningen på EU-nivå är målformuleringarna. Detaljeringsgraden i energilagstiftningen är redan hög och medlemsstaterna arbetar fortfarande med att genomföra flera av de rättsakter som ändrades genom det så kallade Ren energi-paketet från 2016.

Regeringens övergripande position vad gäller finansiering i den gröna given är att bidra till en rättvis omställning. Regeringen anser att merparten av de investeringar som krävs för att nå energimålen för 2030 måste finansieras av marknadens aktörer.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Meddelandet har inte gått ut på remiss.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Ej tillämpligt.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Ej tillämpligt.

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Det är inte känt hur meddelandet kommer att behandlas framöver.

4.2 Fackuttryck/termer